

– Éhes vagyok.

Különös volt, hogy ez a gyermek mintegy a szemünk előtt nőtt, fejlődött nagyfiúvá. Régente a koldus megkövesedett alak volt az utcáson, változatlan, szinte szoborszerű. Csak öreg koldus volt, s egyformán öreg maradt, amíg egyszer el nem tűnt. Most először láttunk egy koldust felnőni. A kis koldusból nagy koldus lett.

•

A nagymama ellátogatott az iskolába. Unokája intőt hozott a latinból, s ő szontyolodottan ment megtudni, mi most a teendő.

A tanár megsajnálta a kétségbeesett nagymamát, s megígérte, hogy egy hét múlva fölshólitja a gyereket, addig készüljön el jól az anyagból. A nagymama egész héten nyugtalan volt. Utolsó napon már alig találta a helyét.

– Mi a baj, nagymama? – faggatták. – Miért olyan izgatott?

– Magam sem tudom – felelte. – Gyurinak holnap felelnie kell latinból s én folyton azt hiszem, hogy nekem kell felelnem, pedig egy árva szót se tudok latinul.

-i.

1934. február 18., vasárnap, 13. old.

Kisdedek közt

Délelőtt tíz óra. Az óvónéni leteszi asztalára a hegedűt. Vége a játéknak. A gyerekek kosárcáikhoz futnak. Egyike-másika – különösen a kisfiúk – máris majszolja a kelt mákos kalácsot, a zsíros kenyeret. A kislányok fontoskodva dicsekszenek:

– Vezető néni, tessék nézni, mit hoztam, süteményt. – Tessék nézni, mim van, narancsom. – Én kolbászt hoztam. – Én sajtos kenyeret. – Én csak üres kenyeret hoztam – jelenti ki hatásosan az egyik kislány.

– Nem igaz, egy tojása is volt neki – árulkodik egy kisfiú.

Ki tudná megmondani, miért nem vallotta be a kislány a tojást?

Az egészen szegények tejet kapnak. Azt szürcsölik szalmaszálon. De egészen szegény itt alig akad. Ez jó környék. Buda. Öröm nézni a gyerekeket. Ápoltak, tiszták, vidámak.

Egy kislány egy szem ragadós, rózsaszínű cukorkát tesz az asztalra. A közösségnek. Hatvan gyerek között bajosan lehetne szétosztani. De a példa ragadós. Lassacskán a többi apróság is ad valamicskét a tízórájából.

Figyeljük a kicsinyeket. A szoba közepén kerek kosár. Egy csoport úgy állja körül tereferélve, mint falun a kutat a lányok, legények. A másik csoport a hároméves Ibolykát ölelgeti körül.

– Vezető néni, nyúznak! – sipítja a kislány panaszosan.

Sok neki a szeretet. Nem bírja. Nem hagyják nyugton. Mindig választanak egyet, akit így agyonszeretgetnek, dédelgetnek.

– Ez a testvérünk – mondják és hiszik is. – Az egész család – mondják magukról, és hiszik is, hogy ők együtt az óvodában mind egy család.

Néhányan szorosan egymás mellé ülnek az alacsony padra, mint verebek a sürgönydrótra.

A legapróbbak babával, babakocsival játszanak.

Csupa bizalom, önkéntelen megnyilatkozás még mindegyik. Még harsány a hangjuk. Még bátrak, szabadok. Még nem tépázta meg őket a szigorú, gépies élet.

De azért a formát már ők is kezdik ismerni. Szeretik is. Játékos módon szoktatják rá őket, kényszer nélkül, s ez tetszik nekik. Büszkék arra, amit tudnak. És mennyi mindent tudnak már ezek a két-hatesztendős csöppségek. Legszívesebben verseket szavalnak. De énekelni, táncolni, tornászni, sőt rajzolni is meglepően jól tudnak.

A táncban fáradhatatlanok. Utolsó farsangkor „bál” volt az óvodában. A gyerekek alig akartak hazamenni.

Édes, éles hangocskáikon bámulatos pontos zenei érzékkel énekelnek.

Az „Isten vele” és „Isten hozta” köszönést még összecserélik. Kedvenc ételük a virsli s a tejbedara. A sárgaborsót nem szeretik. Többnyire szőkék. A kislányok óvónénik szeretnének lenni, ha megnőnek, a fiúcskák utcaseprőnek, rendőrnek és trombitásnak készülnek.

Budapesten kilencvenkét városi óvoda működik, s ezt vagy tízezer gyerek látogatja. Óvodáink nagy része napközi otthon. Újabban valamennyit otthonná szándékoznak átszervezni. Ezekben az otthonokban majd fürdetik, öltöztetik is a gyerekeket, reggelit, tízórait, ebédet és ozsonnát kapnak, csak este hat óra tájban engedik haza őket.

Ha meggondoljuk, hogy mennyire döntő jelentőségű egy ember jellemének alakulásában életének első hat esztendeje, valóban fontos és szüksé-

ges, hogy a gyermekek a mai áldatlan otthonokból ezekbe a jobb, derűsebb, családiasabb otthonokba kerüljenek.

-i.

1934. február 24., szombat, 4. old.

Pesti utca

Sötét, elhagyatott budai utca éjjel. Az egész utcában egyetlen ember jár, és hangosan beszél. Hangosan és nagyon bizalmasan egy láthatatlan valakihez. Amikor közelünkbe ér, látjuk, hogy nincs egészen egyedül. Hatalmas német juhászkutyát vezet pórázon. Avval beszélget.

– Látod, látod – mondja szemrehányó hangon. – Igazán nem szép tőled. Más kutya ezt nem tette volna.

A kutya némán ódalog mellette. Nem tudjuk, mit felelne erre a szemrehányásra, ha tudna beszélni. Lehet, hogy felelt is valamit, s a gazdája ért belőle. Annyi bizonyos, hogy ők ketten nem először beszélgetnek így egymással, s talán ennek az embernek a kutya az egyetlen beszélő társa, akivel éjjel, elhagyatott budai utcákon sétál és barátkozik. A különcök korát éljük. Budapest lassacskán kezd Londonhoz hasonlítani ebben. Már mi sem csodákozunk semmin.

•

Utóbb, valamelyik farsangi estén megszólalt a mentők telefonja.

Egy pesti lakás jelentkezett s egy úr, egyedül élő agglegény.

– Rosszul érzem magam – nyögte a telefonba –, ma estére pedig jelmezes házibálba vagyok hivatalos. Nagyon szeretnék elmenni. Nem vinnének el hordágyon? Azt fogják hinni, hogy a jelmezemhez tartozik. Csíkos kórházi ruhát öltök magamra.

A mentők természetesen nem voltak hajlandók segédkezet nyújtani a farsangi tréfához. Utóbb azonban az illető úr mégis szerzett magának valaho-